

Slutbetänkandet - En ändamålsenlig vapenlagstiftning (SOU 2024:31)

Remiss från Justitiedepartementet
Remisstid den 11 oktober 2024

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Justitiedepartementet har remitterat slutbetänkande av 2022 års vapenutredning *En ändamålsenlig vapenlagstiftning* (SOU 2024:31). Förslaget syftar till att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för legala vapeninnehavare som jägare och sportskyttar. Syftet är även att göra regelverket mer överblickbart och vara utformad så att den i möjligaste mån motverkar förekomsten av illegala vapen i landet och förhindrar att vapen kommer till brottslig användning.

Utredningen föreslår bland annat ett förbud mot vissa halvautomatiska gevär för jakt utifrån bedömningen att de är så pass farliga att de inte bör få innehas för civila ändamål. Vidare föreslås att dagens fysiska tillståndsbevis avseende innehavstillstånd ersätts av elektroniska tillståndsbevis. Utredningens förslag innebär att merparten av de nuvarande bestämmelserna ersätts med en ny vapenlag och vapenförordning. Författningsändringarna föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 januari 2026.

Justitiedepartementet har remitterat slutbetänkandet till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till utredningen. Stadsledningskontoret anser bland annat att minskad tillgång till vapen är ett viktigt led i att försvåra för de kriminella nätverken att begå grova våldsbrott.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Det är viktigt att Sveriges lagstiftning är tydlig och överblickbar. Jag ställer mig positiv till flera av utredningens förslag och min förhoppning är att de ska bidra till att motverka förekomsten av illegala vapen i landet samt förhindra att vapen kommer till brottslig användning.

Våldet måste bekämpas oavsett om det sker i hemmet eller i det offentliga rummet. Därför är det bra att det föreslås förtydligande av vilka omständigheter som ska beaktas när lämplighetsprövning ska göras vid ansökningar om tillstånd att inneha skjutvapen eller förvara skjutvapen åt någon annan.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Stockholm den 25 september 2024

Alexander Ojanne

Bilagor

1. Remiss - En ändamålsenlig vapenlagstiftning (SOU 2024:31) del 1, dnr KS 2024/736-1.1
2. Remiss - En ändamålsenlig vapenlagstiftning (SOU 2024:31) del 2, dnr KS 2024/736-1.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Justitiedepartementet föreslår i slutbetänkande av 2022 års vapenutredning *En ändamålsenlig vapenlagstiftning* att nuvarande författningar ska ersättas med en ny vapenlag och vapenförordning.

Förslagets huvudsakliga syfte är att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för legala vapeninnehavare, som jägare och sportskyttar, samt att göra regelverket mer överblickbart. I utredningen betonas att vapenlagstiftningen ska vara utformad så att den i möjligaste mån motverkar förekomsten av illegala vapen i landet och förhindrar att vapen kommer till brottslig användning. Förslagen innebär att merparten av de nuvarande bestämmelserna ersätts med en ny vapenlag och vapenförordning.

I uppdraget ingick även att lämna förslag på lagändringar som är nödvändiga för att genomföra 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv. Ändringsdirektivet innefattar nya definitioner, nya krav på märkning av skjutvapen och väsentliga delar till sådana vapen, reglering av vapenhandlar- och vapenmäklarverksamhet, krav på register, strängare krav för att ge tillstånd till innehav av vissa skjutvapen och reglering av förvärv och innehav av vissa stora vapenmagasin. Denna del redovisades i ett delbetänkande i november 2022 och lagändringarna började gälla den 1 juli 2023.

Slutbetänkandet redogör för att användningen av skjutvapen i Sverige har ökat stadigt sedan mitten av 00-talet. En ökning som framförallt kan kopplas till konflikter i den kriminella miljön. När det gäller användning av skjutvapen visar studier att illegala vapen typiskt sett används inom kriminella miljöer, medan lagligt ägda vapen oftare är aktuella vid dödligt våld inom familjen och vid självmord. I utredningen framhålls att både samhället i stort och enskilda gynnas av att aktiviteter som jakt, målskjutning och vapensamling kan bedrivas utan onödiga hinder. Det kan innefatta aktiviteter som syftar till att upprätta Sveriges försvarsförmåga, viltvård, bevarande av historiskt viktiga föremål och beväpning av bevakningspersonal men även enskildas rätt till rekreation. Utredningen framhåller att den främsta avvägningen i utformningen av vapenregleringen är den mellan samhällets intresse av att förebygga brott och olyckor med skjutvapen och intresset av att enskilda personer och organisationer ska ha möjlighet att inneha skjutvapen om de bedöms vara berättigade.

Utredningen föreslår en vapenreglering som är lätt att förstå och tillämpa, exempelvis gällande tillståndprocess, innehav, överlåtelser, lämplighetsprövning och handhavandekrav. Bland annat föreslås lättnader avseende regler för tillståndsgivning som innebär en utökad vapengarderob för jakt, mer flexibla förvaringsregler, utökade möjligheter för ungdomar att få eget innehavstillstånd för jakt eller målskjutning och en möjlighet att behålla ljuddämpare vid vapenbyte. Inom det straffrättsliga området föreslår utredningen att det inte görs någon generell uppdelning av vapenbrott som begås av legala vapeninnehavare och andra typer av vapenbrott. Genom att införa nya brottsrubriceringar bedöms det vara möjligt att skilja på förseelser som typiskt sett begås av legala vapeninnehavare och andra brott mot vapenlagen.

Vidare föreslår utredningen att bestämmelser som syftar till att reglera innehav som huvudregel bör tas in i vapenlagstiftningen. I förslag till ny vapenlagstiftning föreslås en utformning som i möjligaste mån motverkar olyckshändelser med skjutvapen, förekomst av illegala vapen i landet och förhindrar att vapen kommer till brottslig användning. Utredningen föreslår ett förbud mot vissa halvautomatiska gevär för jakt utifrån bedömningen att de är så pass farliga att de inte bör få innehas för civila ändamål.

Därutöver föreslås att dagens fysiska tillståndsbevis avseende innehavstillstånd ska fasas ut och ersättas av elektroniska tillståndsbevis. Detta bedöms medföra att olägenheter på grund av att tillståndsbevis kommer i orätta händer minskar.

Det konstateras att vissa typer av vapen innebär risker för allmän ordning och säkerhet som är oproportionerligt stora i förhållande till nyttan för ändamålet. I vapenlagen föreslås ett tydliggörande att tillståndsmyndigheten ska neka tillstånd om vapnet är oproportionerligt farligt med hänsyn till nyttan för ändamålet.

Polismyndighetens handläggning avseende tillstånd bedöms förbättras och bli mer likvärdig med det nya förslaget. Dessutom föreslås att Polismyndighetens tillsynsmöjligheter även ska utökas samt att en ökad samverkan bör initieras av Polismyndigheten mellan dem och aktörer som berörs av vapenlagstiftningen.

Utredningen bedöms ha positiva konsekvenser för det brottsförebyggande arbetet och säkerheten i samhället. Detta genom att risken för att legala skjutvapen hamnar på den illegala vapenmarknaden eller annars används för brott förväntas minska genom de nya förslagen.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Bestämmelserna om elektroniska tillståndsbevis bör träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Vad gäller förbudet mot innehav av vissa halvautomatiska gevär för jakt bör det träda i kraft så snart som möjligt.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret har tagit del av Justitiedepartementets remiss och svarar utifrån ett brottsförebyggande och kommunalt perspektiv. Att Stockholm ska vara en trygg och säker stad är det övergripande målet för stadens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Stadsledningskontoret vill understryka att det är av högsta prioritet att minska det grova våldet som den organiserade brottsligheten medför. Det

som framförs i slutbetänkandet har främst koppling till kommunfullmäktiges mål 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser.

Stadsledningskontoret är positiv till utredningens ambition att genomföra förändringar som innebär en ny vapenlag och vapenförordning som är lätt att förstå och tillämpa. Förändringarna bedöms kunna resultera i bättre kontroll gällande innehav, överlåtelser, lämplighetsprövning och handhavandekrav.

Stadsledningskontoret bedömer att förslagen om bättre kontroll avseende innehav och framförallt lämplighetsprövning skulle kunna bidra till att minska förekomst av dödligt våld inom familjen. Stadsledningskontoret är även positiv till förbudet mot innehav av vissa halvautomatiska gevär för jakt med syftet att minska risken för spridning av dessa vapen i samhället.

Den ökade tillgången på vapen och explosiva varor i samhället tillsammans med den ökade benägenheten att använda dessa inom kriminella miljöer är systemhotande och utgör ett allvarligare samhällsproblem idag än någonsin tidigare. Straffen för vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor har skärpts i flera omgångar det senaste decenniet, senast 2017, 2018, 2020 och 2024. Trots skärpningarna har antalet vapenbrott, brott mot tillståndsplikt för explosiva varor samt smuggling av vapen och explosiva varor fortsatt att öka. Stadsledningskontoret ser därför positivt på utredningens ambitioner att motverka förekomsten av illegala vapen i landet samt förhindra att vapen kommer till brottslig användning.

Stadsledningskontoret bedömer att minska tillgången på vapen är ett viktigt led i att försvåra för de kriminella nätverken att begå grova våldsbrott. Utöver de föreslagna straffskärpningarna avseende smuggling ser stadsledningskontoret ett behov av att Sverige även fortsättningsvis bedriver ett internationellt arbete för att förhindra införsel av illegala vapen. Dialog behöver även föras med berörda parter om problemen med start- och tårgasvapen som kan köpas licensfritt i flera länder inom EU och byggas om till skarpa vapen.

Parallellt med insatser för att minska tillgång till skjutvapen i Sverige behöver arbete med att minska nyrekrytering till kriminella nätverk bedrivas. Stockholms stad arbetar på flera olika sätt för att motverka det dödliga våldet. Bland annat finns Trefas, en samverkan där staden, polis och kriminalvård delar lägesbilder rörande riskindivider i syfte att sätta in olika interventioner för att förhindra skjutningar. Denna typ av arbete som sker i samverkan med andra berörda aktörer behöver fortsatt utvecklas för att hantera det dödliga våldet. Den ökade samverkan som Polismyndigheten föreslås initiera med aktörer som berörs av vapenlagstiftningen bedöms vara viktig för att få till ett ömsesidigt informationsutbyte. Kunskapen från denna samverkan bedöms även kunna vara bra ur brottsförebyggande perspektiv.

Stadsledningskontoret kan inte, utifrån de uppgifter som lämnas i slutbetänkandet, se att kommunerna kommer få påtagligt ökade kostnader till följd av förslagen.